

Druk nr 4 / VIII

Projekt

z dnia 2 grudnia 2024 r.

Zatwierdzony przez

WÓJT
Bartosz Biegus

UCHWAŁA NR VIII/...../2024 RADY GMINY STARE CZARNOWO

z dnia 19 grudnia 2024 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Stare Czarnowo na lata 2025-2027.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465; zm. Dz. U. z 2024 r. poz. 1572), w związku z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust.2 ustawy z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177; zm. Dz. U. z 2024 r. poz. 742, poz. 743, poz. 858, poz. 1572) **Rada Gminy Stare Czarnowo uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Stare Czarnowo na lata 2025-2027 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Stare Czarnowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2025 roku.

Przewodniczący Rady

Jakub Cymerman

ADWOKAT
Bartosz Biegus
Kierzeż Główna

Załącznik do Uchwały Nr VIII/...../2024

Rady Gminy Stare Czarnowo

z dnia 19 grudnia 2024 roku



**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA
RODZINY
NA LATA 2025-2027**

Stare Czarnowo 2024

Spis treści

Wstęp.....	4
------------	---

Rozdział I. Wiadomości ogólne

1. Podstawa prawna Programu.....	5
2. Zadania własne gminy określone w Ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.....	6
3. Asystent rodziny.....	7
A. Kwalifikacje asystenta rodziny.....	8
B. Procedura przydzielania asystenta rodziny.....	8
C. Zadania asystenta rodziny.....	9
4. Analiza SWOT.....	11

Rozdział II. Diagnoza społeczna i demograficzna Gminy Stare Czarnowo

1. Dane o sytuacji demograficznej Gminy Stare Czarnowo.....	14
2. Dane na temat rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starym Czarnowie i zastosowane formy wsparcia.....	17

Rozdział III. Zadania i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny

1. Cel programu.....	35
2. Adresaci Programu.....	35
3. Zasoby.....	36
4. Realizacja Programu.....	37
5. Finansowanie Programu.....	46
6. Efekty i rezultaty Programu.....	46
7. Monitorowanie Programu.....	46

Zakończenie.....	47
------------------	----

WSTĘP

Rodzina jest podstawową i najstarszą komórką społeczną, a zarazem najpowszechniejszą formą życia społecznego, jest pierwszym i bardzo znaczącym środowiskiem wychowawczym dziecka. To tutaj nabywa ono wiedzę o otaczającym je świecie, uczy się wyrażania swoich uczuć (lęku, obaw, zadowolenia, gniewu) oraz wartościowania co jest dobre, a co złe. Wychowują się w niej kolejne pokolenia, które w późniejszym okresie swojego życia kreują społeczeństwo. Dlatego tak ważne jest zachowanie prawidłowych ról społecznych.

Współczesne rodziny stają przed wieloma wyzwaniami i problemami, które wpływają na ich funkcjonowanie. Należą do nich m.in.: zmiany w stylu życia, brak czasu dla siebie nawzajem, rosnące wymagania społeczne dotyczące pracy zawodowej i opieki nad dziećmi, problemy emocjonalne takie jak depresja czy lęki u członków rodzin oraz konflikty rodzinne. Wyzwania te wymagają od rodzin elastyczności, umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych albowiem w przeciwnym razie mogą one doprowadzić do rozpadu rodziny, jej niewydolności wychowawczej, zanikania poczucia bezpieczeństwa, narastania konfliktów. Dlatego należy wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Należy podjąć pracę z rodziną w jej najbliższym otoczeniu i w różnorodnych formach środowiskowych bez potrzeby odrywania dziecka od rodziny. Chodzi tutaj o obustronny wysiłek zarówno członków rodziny jak i pracowników instytucji pomocowych zmierzający do przywrócenia naturalnych więzów i normalizacji życia rodzinnego.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Stare Czarnowo na lata 2025-2027, zwany dalej Programem jest kontynuacją programu wspierania rodziny realizowanego w naszej Gminie od 2012 roku i powstał w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Program skierowany jest do rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi i ma na celu utrzymanie dzieci w rodzinie bądź ich powrót do rodziny naturalnej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Czarnowie zwany dalej „Ośrodkiem” w związku z wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2012 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 177 ze zm.), uchwałą Nr XVIII/132/12 Rady Gminy Stare Czarnowo z dnia 12 października 2012 w sprawie wyznaczenia podmiotu właściwego do realizacji zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodzin, został wyznaczony jako podmiot właściwy do realizacji gminnego programu wspierania rodziny.

ROZDZIAŁ I. WIADOMOŚCI OGÓLNE

1. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

Rodzina i dziecko są chronione zarówno w ustawodawstwie polskim, jak i międzynarodowym. Regulacje prawne związane z problematyką rodziny są zawarte w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w kodeksie: rodzinnym i opiekuńczym, karnym, cywilnym, pracy oraz w ratyfikowanych przez Polskę aktach międzynarodowych takich jak: Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, Europejska Karta Społeczna, konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych. Ponadto realizacja polityki wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej opiera się między innymi na poniższych aktach prawnych:

- ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 177 ze zm.),
- ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1465 ze zm),
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1283 ze zm.),
- ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 323 ze zm.),
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1673),
- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U z 2023 r., poz. 2151 ze zm.),
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1939),
- ustawę z 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1576),
- ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r., poz. 1491),
- ustawę z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2023 r. poz.1923 ze zm.),
- ustawę z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1993 ze zm.).

2. ZADANIA WŁASNE GMINY OKREŚLONE W USTAWIE O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ

Do zadań własnych Gminy wynikających z Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy:

- 1) Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- 2) Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- 3) Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
- 4) Finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy,
 - c) kosztów związanych z udzielaniem pomocy w opiece i wychowaniu dziecka, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych, ponoszonych przez rodziny wspierające
- 5) Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- 6) Sporządzanie, zgodnie ze wzorami udostępnionymi drogą elektroniczną przez ministra właściwego do spraw rodziny, sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego:
 - a) do dnia 31 stycznia danego roku - za okres od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia poprzedniego roku,
 - b) do dnia 31 lipca danego roku - za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca danego roku;
- 7) Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Zadaniem Programu jest zatem wesprzeć rodzinę przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej poprzez wykorzystanie przez gminę wszystkich możliwych

form wsparcia. Istotne jest, aby rodzina biologiczna uzyskała wsparcie na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

Rodzaje i formy wsparcia

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zapewnia się wsparcie, które polega w szczególności na:

- a. analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- b. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
- c. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
- d. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- e. pomocy w integracji rodziny,
- f. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- g. dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie:

1. pracy z rodziną,
2. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Wspieranie rodziny prowadzone jest za jej zgodą i aktywnym udziałem.

3. ASYSTENT RODZINY

W sytuacji gdy rodzina doświadcza trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych może otrzymać od gminy wsparcie w postaci asystenta rodziny.

Termin „asystent” pochodzi od słowa „asysta”, które jest określeniem na osobę towarzyszącą komuś, współobecną, pomagającą, będącą w pogotowiu. Asystent rodziny pomaga rodzinom w uzyskaniu stabilizacji życiowej. Przy współpracy z rodziną i przy jej aktywnym udziale stara się nie dopuścić do umieszczenia dzieci poza rodziną t.j w placówkach opiekuńczo – wychowawczych lub rodzinach zastępczych. W przypadku, gdy dzieci znajdują się już w pieczy zastępczej, asystent wraz z rodzicami podejmują działania na rzecz ich powrotu do rodziny, który powinien nastąpić wyłącznie po ewidentnej pozytywnej zmianie relacji rodzic - dziecko.

Współpraca z rodziną jest długofalowa, w zależności od potrzeb rodziny prowadzona średnio przez 2-3 lata. W przypadku braku współpracy rodziny w realizacji planu pracy możliwe jest podjęcie decyzji o wcześniejszym zakończeniu pracy asystenta. Asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę maksymalnie w 15 rodzinach. Liczba rodzin jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań w tych rodzinach.

A. KWALIFIKACJE ASYSTENTA RODZINY

Asystentem rodziny może być osoba, która poza spełnieniem wymogów dotyczących zatrudnienia określonych w ustawie o pracownikach samorządowych:

- 1) Posiada:
 - a) wykształcenie wyższe na kierunku pedagogika, psychologia, socjologia, nauki o rodzinie lub praca socjalna lub
 - b) wykształcenie wyższe na dowolnym kierunku uzupełnione szkoleniem z zakresu pracy z dziećmi lub rodziną i udokumentuje co najmniej roczny staż pracy z dziećmi lub rodziną lub studiami podyplomowymi obejmującymi zakres programowy szkolenia i udokumentuje co najmniej roczny staż pracy z dziećmi lub rodziną lub
 - c) wykształcenie średnie i szkolenie z zakresu pracy z dziećmi lub rodziną, a także udokumentuje co najmniej 3-letni staż pracy z dziećmi lub rodziną;
- 2) Nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest jej zawieszona ani ograniczona.
- 3) Wypełnia obowiązek alimentacyjny – w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do niej wynika z tytułu egzekucyjnego.
- 4) Nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe,
- 5) Nie figuruje w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.

Asystent rodziny współpracuje z pracownikiem socjalnym a także z różnymi instytucjami i organizacjami wspierającymi rodzinę.

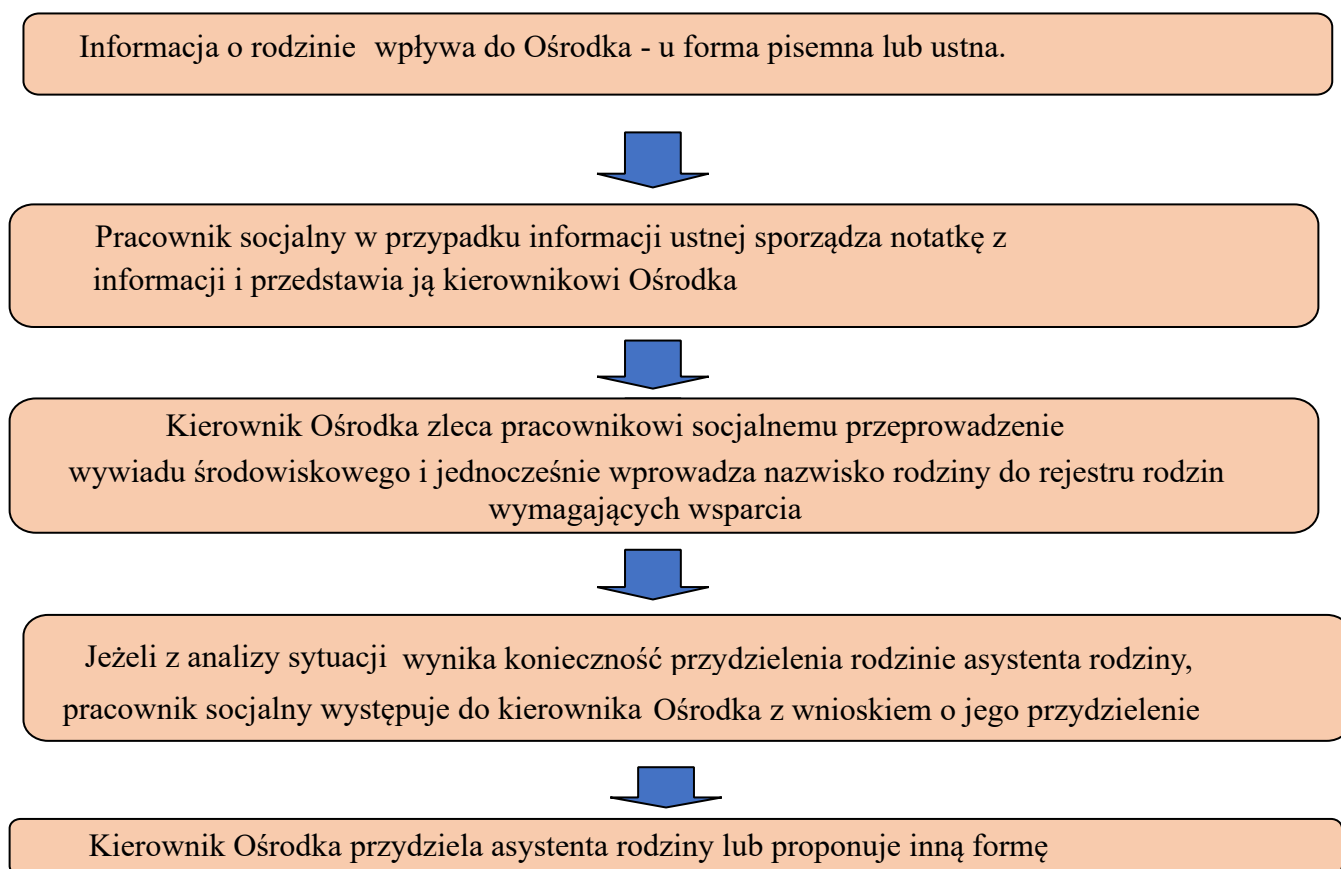
B. PROCEDURA PRZYDZIELANIA ASYSTENTA RODZINY

W przypadku gdy Ośrodek poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

- 1) W przypadku gdy rodzicem wychowującym dziecko jest małoletni opuszczający młodzieżowy ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii, schronisko dla nieletnich lub zakład poprawczy, pracownik socjalny przeprowadza u tego rodzica wywiad, a następnie kierownik ośrodka pomocy społecznej przydziela temu rodzicowi asystenta rodziny.

- 2) Po przeprowadzeniu wywiadu, pracownik socjalny dokonuje analizy sytuacji rodziny.
- 3) Jeżeli z analizy, o której wynika konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występuje do kierownika ośrodka pomocy społecznej z wnioskiem o jego przydzielenie.
- 4) Po otrzymaniu wniosku, kierownik ośrodka pomocy społecznej przydziela rodzinie asystenta rodziny.

Każdy zgłoszony przypadek jest wnikliwie sprawdzany i analizowany. Procedurę identyfikowania rodzin dysfunkcyjnych stosowaną w Ośrodku przedstawiono poniżej.



C. ZADANIA ASYSTENTA RODZINY

Zakres działań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary tj.:

- bezpośrednią pracą z rodziną,
- bezpośrednią pracą z dzieckiem,
- działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny,
- organizację własnego warsztatu pracy.

Zadania asystenta rodziny określa art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

- 1) Opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym.
- 2) Opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.
- 3) Udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego.
- 4) Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych.
- 5) Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych.
- 6) Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi.
- 7) Wspieranie aktywności społecznej rodzin.
- 8) Motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych.
- 9) Udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej.
- 10) Motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych.
- 11) Udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych.
- 12) Podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin.
- 13) Prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci.
- 14) Realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.
- 15) Prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną.
- 16) Dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku.
- 17) Monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną.
- 18) Sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach.
- 19) Współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.
- 20) Współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą diagnostyczno-pomocową lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

4. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych technik analitycznych, służąca do porządkowania informacji. W przypadku programu wspierania rodziny stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu wspierania rodziny oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją.

Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

W celu opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 dokonano analizy SWOT (polega na posegregowaniu posiadanych informacji o danej sprawie na cztery grupy: słabe i mocne strony oraz szanse i zagrożenia), uwzględniając również analizę poprzednio obowiązującego programu na lata 2022-2024, oraz danych zawartych w corocznych sprawozdaniach z realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przygotowywanych przez Ośrodek.

Szczegóły analizy przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 1. Analiza SWOT.

WSPARCIE RODZINY NA TERENIE GMINY STARE CZARNOWO	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">➤ poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym,➤ zatrudnianie asystenta rodziny pozwalające na zwiększenie kompetencji opiekuńczo - wychowawczych rodziców,➤ doświadczenie, kwalifikacje i wiedza we wsparciu rodziny pracowników Ośrodka oraz osób odpowiedzialnych za pracę z rodzinami,➤ systematyczne podnoszenie przez kadrę Ośrodka kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi i rodziną, poprzez udział w szkoleniach oraz samokształcenie,	<ul style="list-style-type: none">➤ ograniczona dostępność specjalistów np. psychiatrów dziecięcych, terapeutów rodzinnych, mediatorów- utrudniony dojazd do miasta powiatowego,➤ utrudniony dostęp do służby zdrowia- brak poradni „K” na terenie gminy,➤ zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców,➤ bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie,

<ul style="list-style-type: none"> ➤ bardzo dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników Ośrodka, policję, pedagogów szkolnych, kuratorów, ➤ bardzo dobrze rozwinięty system pomocy niematerialnej (w formie rzeczowej), ➤ systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników Ośrodka, ➤ funkcjonująca Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ➤ funkcjonujący Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, ➤ ścisła współpraca Ośrodka z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny (Policja, Sąd, Oświata, PCPR, GKRPA, ROPS, ZI, Poradnia Psychologiczna–Pedagogiczna), ➤ nieodpłatna pomoc prawna, konsultacje i poradnictwo specjalistyczne dla mieszkańców ➤ oferta sportowa i baza lokalowa (hala sportowa, boiska sportowe, place zabaw, świetlice wiejskie), ➤ działalność Ośrodków Zdrowia w Starym Czarnowie i w Kołbaczu, ➤ funkcjonowanie placówki wsparcia dziennego w Kołbaczu, ➤ realizacja w szkołach programów profilaktycznych, ➤ działalność bibliotek - Stare Czarnowo, Kołbacz, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niska aktywność rodziców do organizowania grup samopomocowych, grup wsparcia, ➤ rozpad związków (rozwoły, separacje, wyjazdy za granicę do pracy), ➤ brak wolontariatu, ➤ brak rodzin wspierających.
---	---

<ul style="list-style-type: none"> ➤ działalność klubu sportowego GKS Kołbacz, ➤ realizacja „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Stare Czarnowo na lata 2024-2026”, ➤ realizacja rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028, ➤ realizacja rządowego programu „Karta Dużej Rodziny” oraz „Zachodniopomorska Karta Rodziny”, ➤ realizacja wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin objętych wsparciem asystenta dostosowany do aktualnych potrzeb dziecka tzn. realizacją programów terapeutycznych. 	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wzmocnienie i dalsze rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia rodzin, ➤ dalsze wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez asystenta rodziny, ➤ wykwalifikowana kadra Ośrodka w zakresie pracy z dziećmi lub z rodziną, ➤ dostateczne rozpoznanie potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży, ➤ koordynacja działań instytucji wspierających rodziny, ➤ wzrost świadomości i umiejętności korzystania przez rodziny z różnych form wsparcia, w tym poradnictwa specjalistycznego- łamanie stereotypów, ➤ rozszerzenie działalności obecnej placówki wsparcia dziennego oraz uruchomienie 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ osłabienie więzi rodzinnych, zanik autorytetów, „pęd życia”, ➤ zanikanie bezpośrednich kontaktów wśród ludzi na rzecz telefonicznych i internetowych, ➤ zachwianie relacji rodzic - dziecko - wychowanie bez zasad i wymagań, ➤ zaniechanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców, ➤ uzależnienie członków rodziny od alkoholu, środków odurzających, Internetu, ➤ wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, ➤ długotrwały proces przywracania rodzinie zdolności do prawidłowego funkcjonowania,

<p>nowych placówek wsparcia w formie pracy podwórkowej,</p> <p>➤ realizacja wizji deinstytucjonalizacji Ośrodka (CUS).</p>	<p>➤ brak możliwości zaspokojenia uzasadnionych potrzeb mieszkaniowych,</p> <p>➤ wzrost kosztów utrzymania rodzin,</p> <p>➤ starzenie się społeczeństwa,</p>
--	--

Źródło: Opracowanie własne.

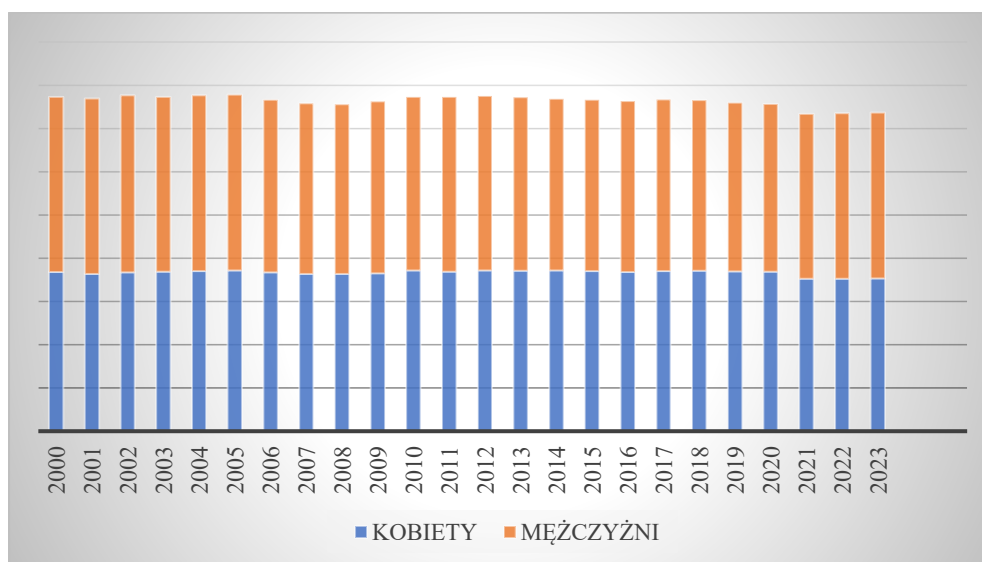
Dokonana analiza pozwoliła wyznaczyć kierunki działań na kolejne lata realizacji Programu.

ROZDZIAŁ II. DIAGNOZA SPOŁECZNA I DEMOGRAFICZNA GMINY STARE CZARNOWO

1. DANE O SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ GMINY STARE CZARNOWO

Gmina Stare Czarnowo położona jest w północno-wschodniej części powiatu gryfińskiego, w województwie zachodniopomorskim. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31.12.2023r. ludność gminy liczyła 3683 osób, w tym 1918 mężczyzn i 1765 kobiet z czego 47,9% stanowiły kobiety, a 52,1% mężczyźni. W latach 2002-2023 liczba mieszkańców zmalała o 5,2%. Poniżej porównanie z latami poprzednimi.

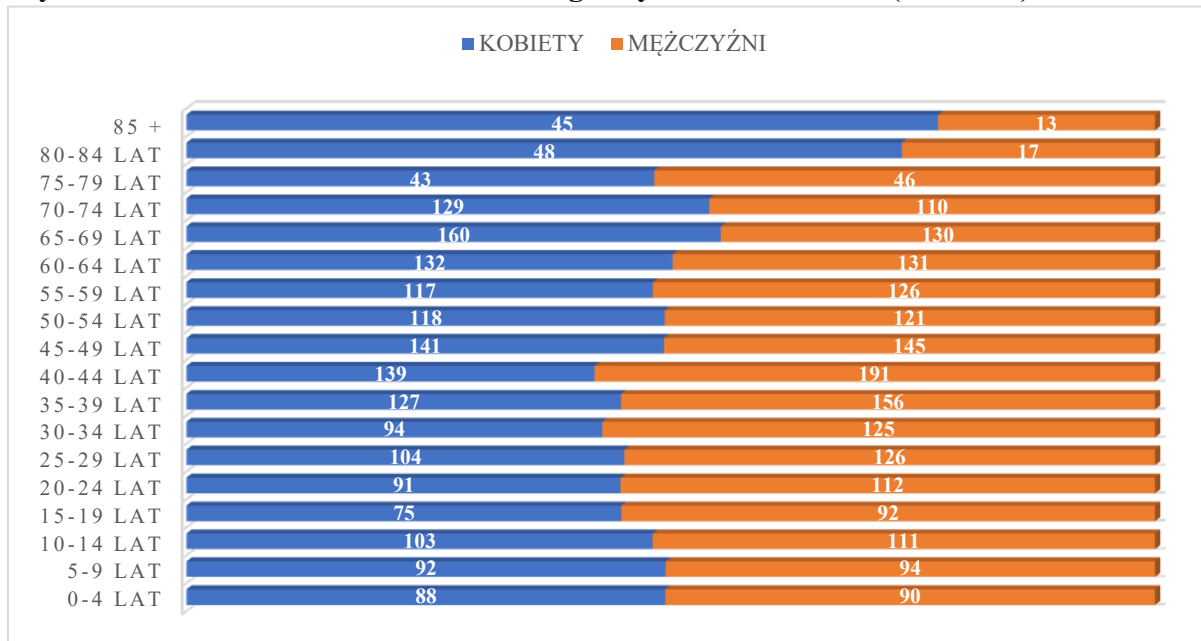
Wykres 1. Populacja gminy Stare Czarnowo w latach 2000-2023.



Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Według danych GUS z 2021 roku, pod względem wieku wśród mężczyzn najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku 40-44 lat (191 osób), natomiast wśród kobiet osoby w wieku 65-69 lat (160 osób), co obrazuje wykres poniżej.

Wykres 2. Piramida wieku mieszkańców gminy Stare Czarnowo (2021 rok).

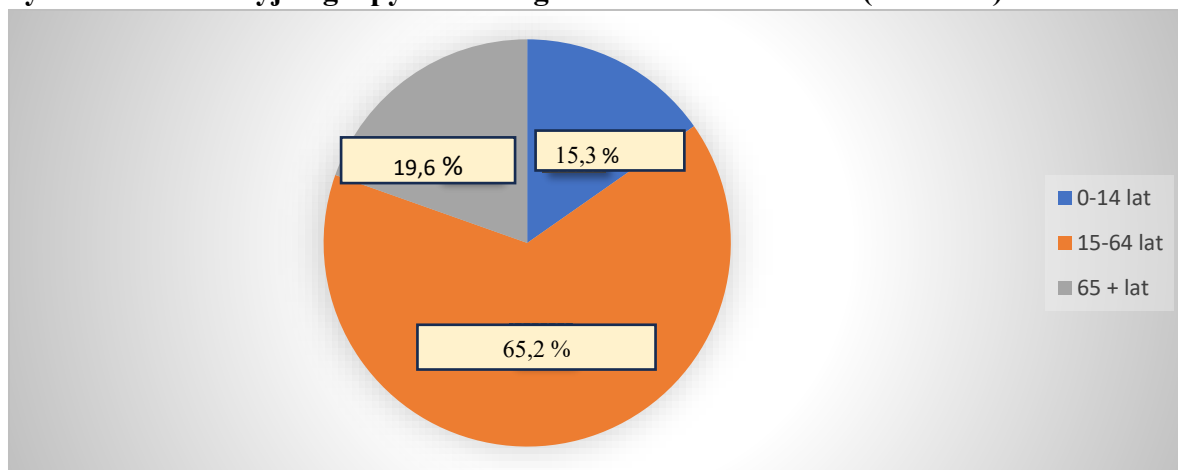


Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Średni wiek mieszkańców Gminy wynosi 42,1 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa zachodniopomorskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Najliczniejsza grupa to mieszkańcy w wieku produkcyjnym, następnie ludność w wieku poprodukcyjnym, ostatnia grupa to osoby w wieku przedprodukcyjnym.

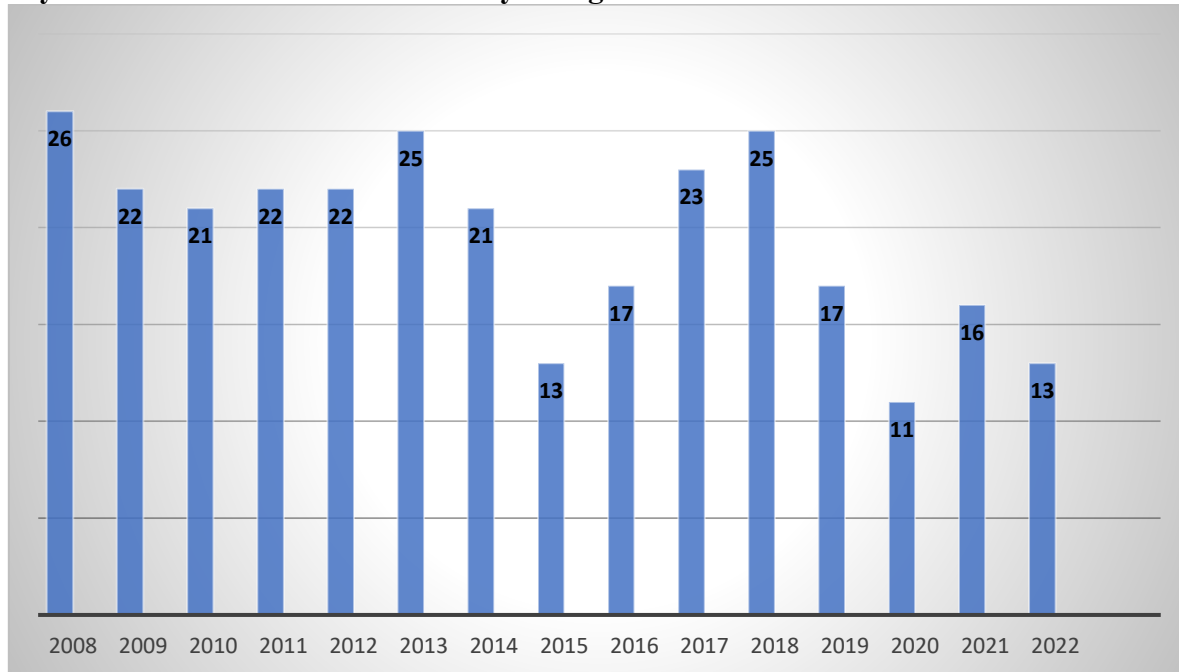
Wykres 3. Produkcyjne grupy wieku w gminie Stare Czarnowo (2023 rok).



Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Na przełomie ostatnich 15 lat na terenie Gminy można zaobserwować malejącą liczbę zawieranych małżeństw, choć w dalszym ciągu osoby zamężne/zonate stanowią najliczniejszą grupę mieszkańców (52,8 %).

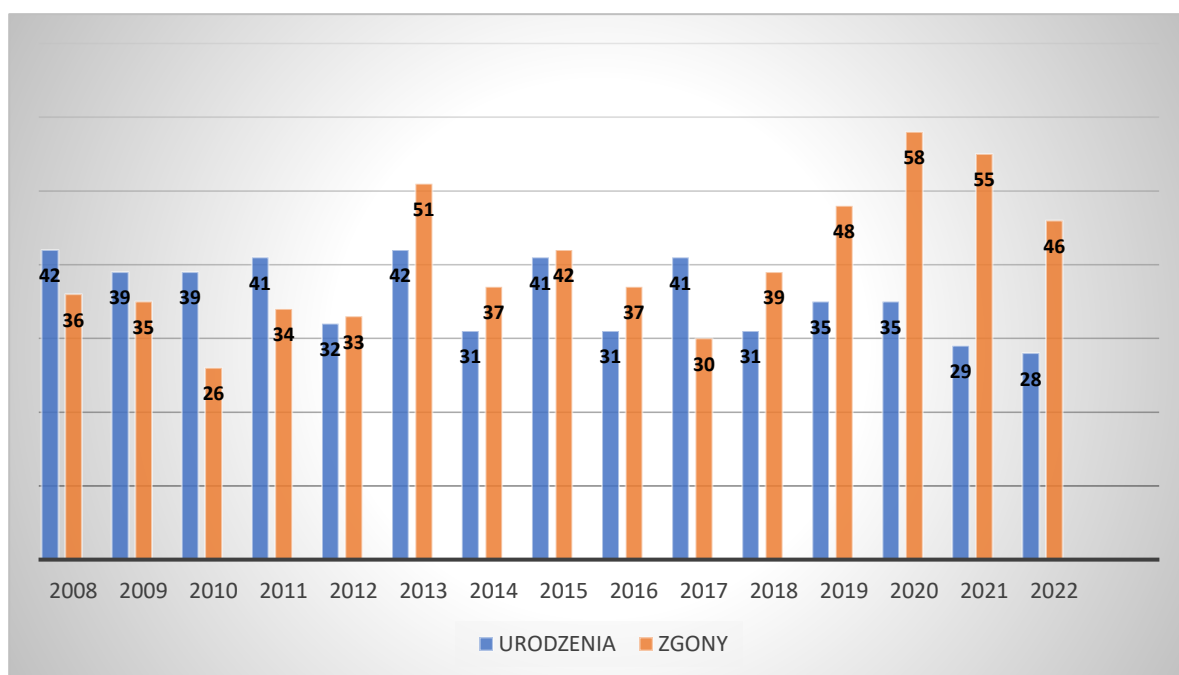
Wykres 4. Liczba małżeństw zawartych w gminie Stare Czarnowo w latach 2008-2022.



Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Bardzo ważnym i niepokojącym zjawiskiem jest to, że maleje liczba urodzeń, co jest również zauważalne na terenie naszej gminy, obrazuje to poniższy wykres.

Wykres 5. Przyrost naturalny w gminie Stare Czarnowo w latach 2008-2022.



Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Odnotowuje się coraz niższy wskaźnik urodzeń spada zatem liczba ludności w Polsce. Według najnowszych danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba dzieci rodzących się w Polsce będzie malała i będziemy mieć ujemny przyrost demograficzny. Specjaliści wskazują w tym obszarze na starzejące się pokolenia powojennego wyżu demograficznego, co oznacza, że więcej osób będzie umierać, niż się rodzić. Istotnym czynnikiem wpływającym na to jest późniejsza decyzja o rodzicielstwie. W 1990 roku kobiety rodziły swoje pierwsze dziecko średnio w wieku 22 lat, natomiast obecnie jest to już prawie 29 lat. Coraz więcej kobiet odkłada decyzję o macierzyństwie na późniejszy etap życia, co wynika m.in. z lęku przed utratą pracy oraz obawy przed wysokimi kosztami wychowania dzieci.

Nasuwa się jednoznaczny wniosek, że ogólna polityka państwa w tym również samorządów lokalnych powinna zmierzać w kierunku zapewnienia rodzinie poczucia bezpieczeństwa (stała praca, wynagrodzenie pozwalające na zaspokojenie potrzeb rodziny, rozwój placówek oświatowych i służby zdrowia) i tym samym dać jej warunki do rozwoju.

2. DANE NA TEMAT RODZIN KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W STARYM CZARNOWIE I ZASTOSOWANE FORMY WSPARCIA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej). Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy z uwzględnieniem potrzeb osób i rodzin korzystających z pomocy. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

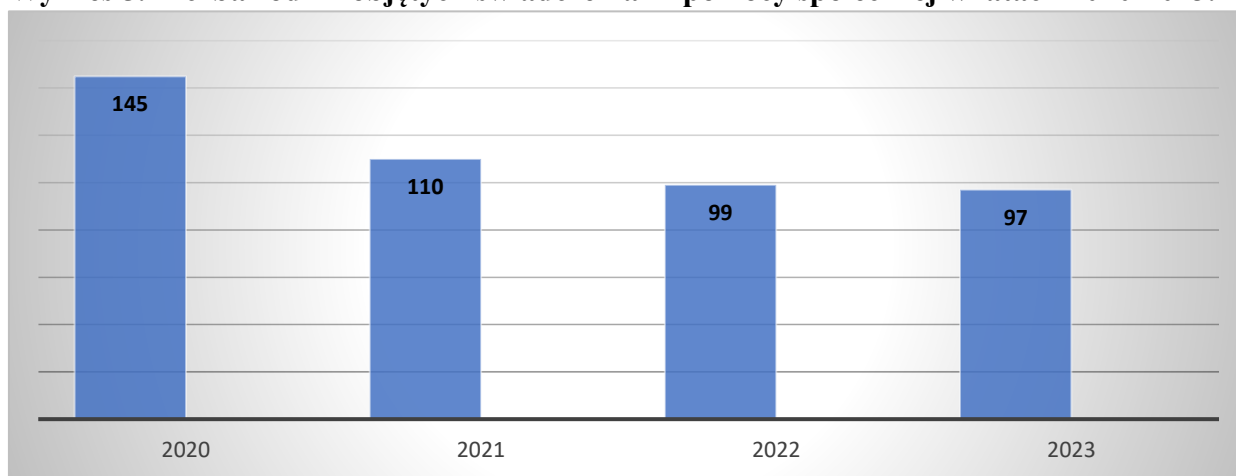
Aby w pełni realizować zadania polegające na zapewnieniu rodzinom wsparcia, konieczne jest dotarcie do tych rodzin. Diagnozowanie sytuacji rodzin prowadzone jest na bieżąco przez pracowników Ośrodka we współpracy z innymi specjalistami. Informacje pozyskiwane są również dzięki współpracy z Zespołem Szkół w Kołbaczu, zwanym dalej ZS w Kołbaczu, pracownikami ochrony zdrowia, policją, kuratorami sądowymi i przedstawicielami innych instytucji pracujących z rodzinami, a także od członków bliskiej rodziny czy sąsiadów.

W środowiskach rodzinnych często kumuluje się wiele różnorodnych dysfunkcji. Z uwagi na ten fakt koniecznym jest udzielenie im profesjonalnego, specjalistycznego wsparcia w celu przezwyciężenia trudnych sytuacji. Niejednokrotnie są to rodziny, które oprócz ubóstwa

dotknięte są wieloma dysfunkcjami. Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej wysokiego profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowanych działaniach.

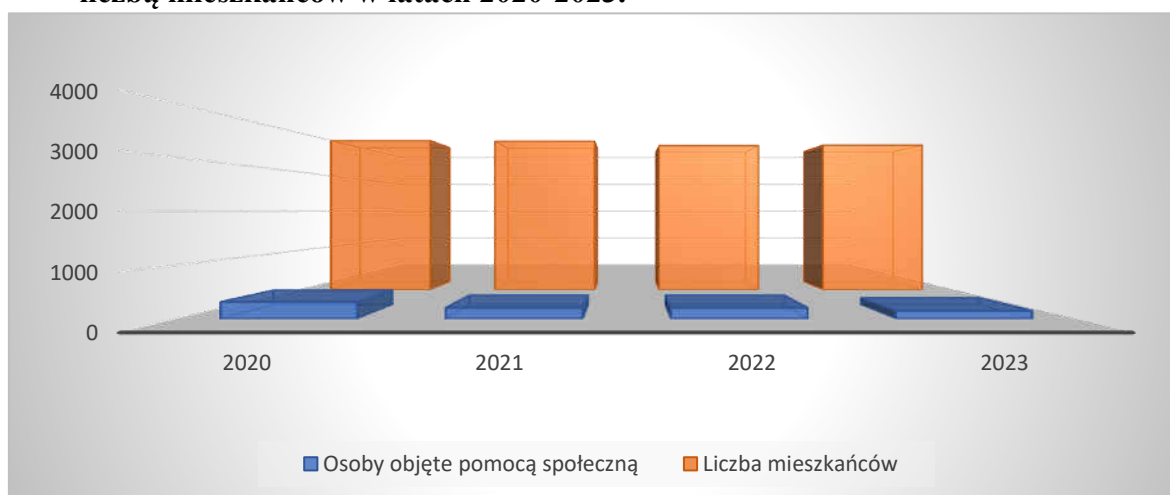
Diagnoza do Programu została oparta o analizę społeczną Gminy Stare Czarnowo. Wynika z niej, że ze świadczeń z pomocy społecznej (pieniężnych i niepieniężnych) w 2020 roku skorzystały 145 rodzin (z tego 10 objętych usługą asystenta rodziny), w 2021 roku 110 rodzin (z tego 12 objętych usługą asystenta rodziny), w 2022 roku było 99 rodzin (z tego 9 objętych usługą asystenta rodziny), zaś w roku 2023 rodzin objętych pomocą było 97 rodzin (z tego 9 objętych usługą asystenta rodziny).

Wykres 5. Liczba rodzin objętych świadczeniami pomocy społecznej w latach 2020-2023.



Źródło: Opracowanie własne.

Wykres 6. Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w porównaniu z ogólną liczbą mieszkańców w latach 2020-2023.



Źródło: Opracowanie własne.

W analizowanym okresie udział osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie ulegał spadkowi bowiem w 2020r., wyniósł 4,27%, w roku 2021 wyniósł 5,47%, zaś w roku 2022 – 5,64% natomiast w roku 2023 - 4,10% ogółu mieszkańców Gminy korzystało z pomocy Ośrodka.

Wsparciem finansowym, rzeczowym i pracą socjalną objęto rodziny z różnymi problemami. Poniższa tabela przedstawia typy rodzin z wyszczególnieniem liczby dzieci w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2020-2023.

Tabela 1. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2020-2023.

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
Rodziny ogółem	145	110	99	97
Rodziny z dziećmi ogółem	62	43	23	23
w tym o liczbie dzieci:				
1	29	22	12	14
2	19	9	5	7
3	9	8	3	1
4	4	4	3	0
5	1	0	0	1
6	0	0	0	0
7 i więcej	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne.

Z powyższych danych wynika, że maleje liczba rodzin z dziećmi. Może to być spowodowane poprawą sytuacji materialnej rodzin m.in. wzrostem minimalnego wynagrodzenia, wprowadzeniem nowych świadczeń społecznych np: rodzinnego kapitału opiekuńczego, dopłat do pobytu dzieci w żłobku itp. Budżety domowe rodzin znacząco zasilają świadczenia wychowawcze 800+ wypłacane na każde dziecko. Zgodnie z zapisami ustawowymi wysokość tych świadczeń nie jest uwzględniana w dochodzie rodziny ubiegającej się o świadczenia z pomocy społecznej.

Najczęstsze przyczyny nasilenia trudnych sytuacji życiowych, które stanowią przyczynę ubiegania się o wsparcie odzwierciedla poniższa tabela.

Tabela 2. Powody przyznania pomocy rodzinom w latach 2020-2023.

Przyczyna trudnej sytuacji życiowej	2020	2021	2022	2023
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania) *	145	110	99	97
W tym z powodu:				
Ubóstwa	78	61	27	17
Sieroctwa	0	0	0	0
Bezdomności	4	2	1	2
Bezrobocia	12	8	8	5
Niepelnosprawności	65	51	42	43
Długotrwałej lub ciężkiej choroby	29	21	27	24
Bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego	103	73	21	13
w tym: rodziny niepełne	19	12	6	4
rodziny wielodzietne	2	3	2	1
Przemocy w rodzinie	0	0	0	0
Alkoholizmu	6	7	0	0
Zdarzenia losowego	0	0	1	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	0	2	0

* nie jest sumą poniższych wierszy, gdyż powodów przyznania pomocy może być kilka.

Źródło: Opracowanie własne.

Jak wynika z powyższych danych od 2020 roku znacznie obniża się liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Główną przesłanką przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w analizowanym okresie jest niepełnosprawność oraz długotrwała i ciężka choroba w następnej kolejności: bezrobocie i bezdomność.

W sytuacjach kryzysowych, gdy rodzina nie jest w stanie poradzić sobie z problemami zachodzi konieczność udzielenia jej pomocy m.in. poprzez stworzenie sprawnie funkcjonującego systemu poradnictwa specjalistycznego. Mieszkańcy Gminy, których dzieci uczęszczają do Zespołu Szkół w Kołbaczu mogą liczyć na wsparcie pedagoga, psychologów udzielających wsparcia w Ośrodku, oraz w ramach nieodpłatnej pomocy prawnej w jego siedzibie. Szczególne znaczenie ma poradnictwo specjalistyczne (porady i wsparcie psychologiczne indywidualne lub rodzinne np. rodzic z dzieckiem). Poniższa tabela obrazuje liczbę osób, które skorzystały z tychże usług na przestrzeni ostatnich czterech lat.

Tabela 3. Poradnictwo specjalistyczne w latach 2020 - 2023.

Forma świadczenia	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Liczba osób korzystających z porad psychologa ogółem	40	68	70	46
Liczba osób korzystających z porad psychoterapeuty uzależnień ogółem	17	17	15	20

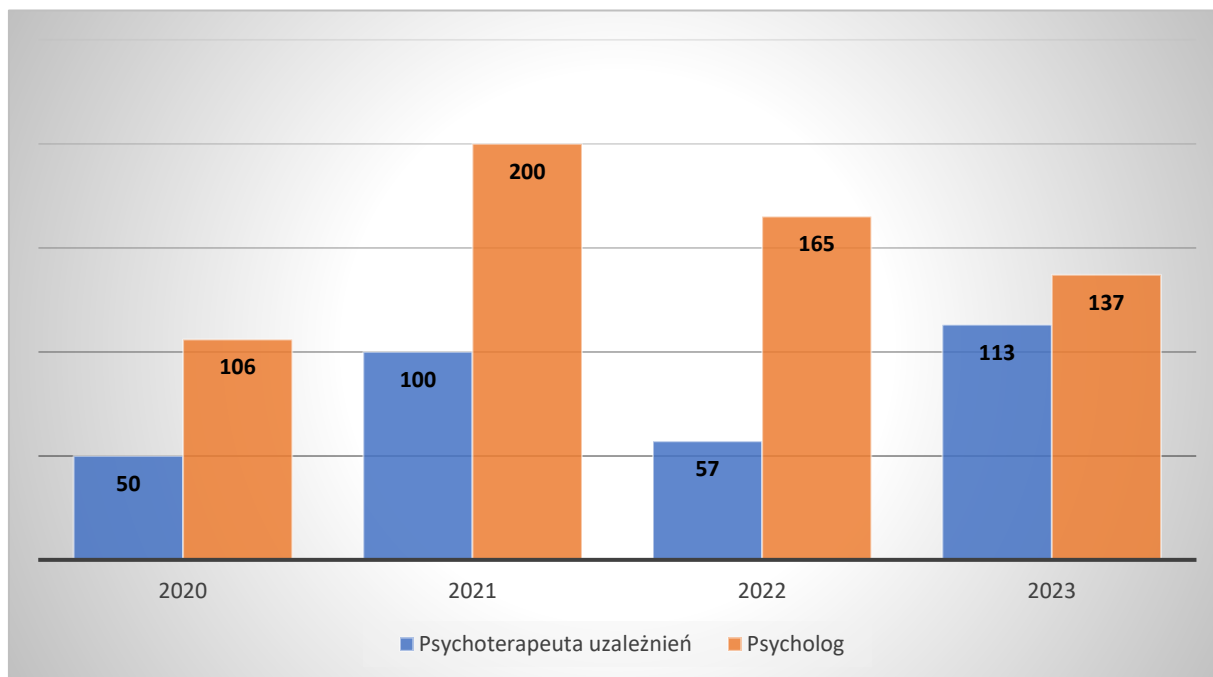
Źródło: Opracowanie własne.

Od września 2020 r. w Ośrodku zatrudniony został psychoterapeuta uzależnień, z którego wsparcia skorzystało **17** osób z tego **6** z rodzin objętych współpracą z asystentem rodziny. Udzielono **50** konsultacji w tym **8** w formie rozmowy telefonicznej. Natomiast w roku 2021 z usług terapeuty uzależnień skorzystało **17** osób z tego **6** z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. Łącznie udzielono **100** konsultacji. W 2022 r. z tej formy pomocy skorzystało **21 osób** z tego **6** z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. Udzielono **57** konsultacji. W 2023 r. z takiego wsparcia skorzystało **20 osób** z tego **4** z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. Udzielono **113** konsultacji.

W roku 2020 ze wsparcia psychologicznego skorzystało **40** osób z tego **19** osób z rodzin objętych usługą asystenta rodziny. Łącznie z usług psychologa skorzystało **10** rodzin. Udzielono **106** konsultacji (w tym 13 telefonicznych) osobom z tych rodzin. W 2021r. z tej formy wsparcia skorzystało **68** osób z **20** rodzin, z tego **30** osób z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. Łącznie udzielono **200** konsultacji w tym 18 telefonicznych. Dzięki współpracy z psychologiem w roku 2022 ze wsparcia psychologicznego skorzystało **70 osób** z tego **15 osób** z rodzin objętych usługą asystenta rodziny. Łącznie z usług psychologa skorzystało **56** rodzin. Udzielono **165** konsultacji osobom z tych rodzin. W roku 2023 ze wsparcia psychologicznego skorzystało **46 osób** z tego **16 osób** z 9 rodzin objętych usługą asystenta rodziny. Łącznie z usług psychologa skorzystało **36** rodzin. Udzielono **137** konsultacji osobom z tych rodzin.

W tym miejscu warto wspomnieć, że poradnictwo specjalistyczne świadczone jest bez względu na dochód rodziny (dla przykładu: w 2023r. na 36 rodzin korzystających z poradnictwa psychologicznego tylko 6 to rodziny spełniające kryterium dochodowe zgodnie z ustawą o pomocy społecznej).

Wykres 7. Ilość udzielonych konsultacji w latach 2020-2023.



Źródło: Opracowanie własne.

Ośrodek świadczy również pomoc w formie usług opiekuńczych, to jedna z form pomocy udzielanej w ramach systemu wsparcia socjalnego. Mogą z niej skorzystać osoby samotne, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione a także osoby, które wymagają pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Pod pojęciem usług opiekuńczych należy rozumieć: pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. W szczególności w ramach szeroko pojętej pomocy, można wśród tych usług wyróżnić usługi o charakterze gospodarczym (zakupy, porządki, przygotowanie posiłków) oraz usługi o charakterze pielęgnacyjnym (ubieranie, karmienie, utrzymanie higieny). Poniżej przedstawiono liczbę osób korzystających z tej formy pomocy.

Tabela 4. Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi w latach 2020-2023.

Forma świadczenia	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
USŁUGI OPIEKUŃCZE	8	8	7	9

Źródło: Opracowanie własne.

Z powyższych danych wynika, że wzrasta zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, co ma związek ze starzeniem się ludności. Zgodnie z prognozą Głównego Urzędu Statystycznego, w 2035 roku osoby w wieku 65 lat i więcej będą stanowiły 23% populacji Polski, podczas gdy obecnie jest to około 13%. Jednak najistotniejszy z punktu widzenia opieki nad osobami starszymi jest dynamicznie postępujący proces podwójnego starzenia się populacji, czyli wzrost odsetka osób w wieku 80 lat i więcej.¹

W obecnej sytuacji demograficznej naszego kraju (starzenie się społeczeństwa) należy podjąć wszelkie działania promujące rodzicielstwo. Jednym z takich działań jest ustanowienie rządowego programu dla rodzin wielodzietnych - mówiąc o rodzinie musimy spojrzeć na nią szerzej nie ograniczając się tylko do tzw. rodzin dysfunkcyjnych.

W ramach rządowego programu realizowana jest **Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny**, która przysługuje rodzinom z przynajmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu i uprawnia do zniżek w instytucjach publicznych i firmach prywatnych. Karta Dużej Rodziny zapewnia zniżki przy zakupie żywności, środków czystości, obuwia, odzieży, zabawek oraz paliwa. Oferuje również tańsze przejazdy pociągami oraz środkami komunikacji miejskiej w wybranych miejscowościach. Osoby z rodzin mogą korzystać m.in. z ustawowych zniżek na przejazdy kolejowe – rodzice lub małżonkowie rodziców 37% na bilety jednorazowe oraz 49% na miesięczne; zniżek w opłatach paszportowych - 75% w przypadku dzieci i 50% w przypadku rodziców i małżonków rodziców oraz darmowych wstępów do parków narodowych. Z takich zniżek korzystają również rodziny z terenu naszej gminy, co obrazuje liczba wydanych kart na przełomie lat 2020 – 2023.

¹ Źródło: <http://repozytorium.uwb.edu.pl>

Tabela 5. Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny w latach 2020-2023.

	2020	2021	2022	2023
Liczba wydanych kart ogółem w tym:	27	29	63	90
dla opiekunów:	6	10	46	68
dla dzieci:	21	19	17	22

Źródło: Opracowanie własne.

Ogółem w latach 2020-2023 wydano 209 kart, z czego **130** stanowią karty dla opiekunów i **79** karty dla dzieci.

W Gminie Stare Czarnowo od 2018 roku funkcjonuje również **Zachodniopomorska Karta Rodziny**. Program ma na celu poprawę sytuacji rodzin. Karta umożliwia korzystanie, na preferencyjnych warunkach z katalogu ofert: kultury edukacji, rekreacji, transportu i innych usług oferowanych przez partnerów Programu o wydanie Zachodniopomorskiej Karty Rodziny mogą ubiegać się: małżonkowie prowadzący wspólne gospodarstwo domowe z **minimum dwojgiem dzieci** oraz dzieci (do 18 roku życia lub 26 roku życia w przypadku kontynuowania nauki, dożywotnio w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności). Karty wydawane są bezpłatnie w Ośrodku. Poniżej liczba kart wydanych w latach 2020-2023.

Tabela 6. Liczba wydanych Zachodniopomorskich Kart Rodziny w latach 2020-2023.

	2020	2021	2022	2023
Liczba wydanych kart	0	0	60	41

Źródło: Opracowanie własne.

Od roku 2019 finansujemy dożywianie dzieci w ramach wieloletniego rządowego programu „**Posiłek w szkole i w domu**” na lata 2019-2023. Głównym założeniem Programu jest zapewnienie pomocy zarówno dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji, jak i osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach spełniających warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie o pomocy. Program przewiduje udzielenie pomocy w jednej z trzech form: posiłek, świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności, świadczenie rzeczowe w postaci produktów żywnościowych. Bardzo propagujemy tę formę pomocy wśród świadczeniobiorców. Program zakłada długofalowe działanie w zakresie poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży poprzez ograniczanie zjawiska niedożywienia, upowszechnianie zdrowego stylu żywienia, poprawę poziomu życia osób i rodzin o niskich dochodach.

Tabela 7. Liczba osób korzystająca z dożywiania w latach 2020-2023.

Liczba osób	2020	2021	2022	2023
Ogółem	156	97	103	72
w tym dzieci	41	20	20	10

Źródło: Opracowanie własne.

Od 2012 roku Ośrodek zatrudnia asystentów rodziny, Asystent rodziny pracuje z rodzinami biologicznymi przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, z rodzicami, których dzieci umieszczone są w pieczy zastępczej, małoletnimi rodzicami opuszczającymi młodzieżowy ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii, schronisko dla nieletnich lub zakład poprawczy i wychowującymi dziecko a także koordynuje wsparcie kobiet w ciąży i rodzin z ustawy „Za życiem”. Do współpracy z asystentem rodzina może zostać skierowana również na mocy postanowienia sądu.

Współpraca z asystentem odbywa się za zgodą rodziny i przy aktywnym jej udziale. Pierwszy kontakt asystenta z rodziną następuje w obecności pracownika socjalnego. Podczas spotkania asystent próbuje dowiedzieć się jak najwięcej o rodzinie, dzieciach, o występujących w rodzinie problemach oraz ich oczekiwaniach. Asystent wspólnie z rodziną określa sposób wyjścia z trudnej sytuacji życiowej. Ustala mocne strony rodziny oraz rodzaj i kolejność podejmowanych działań. Ostatecznie na zmianę i sukces pracuje sama rodzina. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Asystent rodziny zatrudniony jest w ramach zadaniowego czasu pracy, co pozwala na pracę z rodzinami w różnych godzinach. Praca asystenta rodziny jest procesem złożonym i długotrwałym. Pozwala na udzielanie pomocy planowanej, dostosowanej do indywidualnej sytuacji życiowej każdej z rodzin.

Poniżej liczba rodzin korzystających z usług asystentów rodziny w rozbiciu na lata.

Tabela 8. Rodziny objęte usługą asystenta rodziny w latach 2020-2023.

Asystenci	2020	2021	2022	2023
Liczba asystentów rodzin	2	2	1	1
Liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny	19	22	21	18
Liczba dzieci objętych wsparciem asystentów rodziny	36	47	45	38

Źródło: Opracowanie własne.

Do pracy z asystentem rodziny w głównej mierze kierowane są te rodziny, które borykają się z wieloma problemami, a ich trudna sytuacja jest wynikiem kilkuletnich a nawet kilkunastoletnich zaniedbań czy też zaniechań. W latach 2020-2021 udało się zakończyć współpracę z 20 rodzinami, u których nastąpiła pełna realizacja planu pracy. Każda z tych rodzin była monitorowana przez minimum 6 miesięcy, w żadnej z nich nie zaszły okoliczności uzasadniające ponowne rozpoczęcie współpracy. W latach 2020- 2023 zakończono współpracę z 16 rodzinami ze względu na:

- zmianę miejsca zamieszkania (poza teren Gminy)- 7 rodzin,
- zaprzestanie współpracy:
 - na wniosek rodziny- 2 rodziny,
 - pobyt rodzica w zakładzie karnym- 1 rodzina
 - brak współpracy- 1 rodzina
- brak efektów - 5 rodzin.

Tabela 9. Powody zakończenia współpracy z asystentem rodziny w latach 2020 - 2023.

	Liczba rodzin			
	2020	2021	2022	2023
Liczba rodzin ogółem, z którymi zakończono współpracę, w tym:	8	6	13	9
ze względu na osiągnięcie celów	6	2	8	4
ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	2* 2 - zmiana miejsca zamieszkania	2* 2 - na wniosek rodziny	4* 3 - zmiana miejsca zamieszkania 1-zaprzestanie współpracy	3* 2 - zmiana miejsca zamieszkania 1 - pobyt rodzica w ZK
ze względu na brak efektów	-	2	1	2

Źródło: Opracowanie własne.

W sytuacjach, kiedy współpraca zostaje zakończona z innego powodu niż osiągnięcie celów a rodzina przebywa na terenie naszej Gminy zawsze jest prowadzony monitoring sytuacji rodziny. Natomiast kiedy rodzina zmienia miejsce zamieszkania a Ośrodek posiada informacje o nowym adresie rodziny informuje o tym Ośrodek właściwy ze względu na miejsce zamieszkania.

Zdecydowana jednak większość rodzin stale współpracuje z asystentem. Praca z rodzinami jest procesem złożonym i długotrwałym. Efekty pracy z rodzinami w przeważającym stopniu zależą od aktywności rodzin, otwarcia na otrzymane wsparcie, chęć wprowadzenia w swoim życiu zmian. Objęcie rodziny wsparciem asystenta nie zawsze

gwarantuje przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Praca z rodzinami objętymi usługą asystentów rodziny ma na celu:

1. Podniesienia umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców poprzez:

- pomoc w budowaniu prawidłowych wzorców rodzica,
- wzmacnianie kompetencji rodziców,
- pomoc w organizowaniu czasu dzieciom,
- pomoc w egzekwowaniu obowiązku szkolnego,
- doradztwo w zakresie stawiania granic,
- pomoc w budowaniu systemu kar i nagród,
- wyposażenie w podstawową wiedzę dotyczącą prawidłowych i nieprawidłowych postaw rodzicielskich (oraz konsekwencji z nich wynikających).

2. Poprawę warunków socjalno-bytowych poprzez:

- doradztwo w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego,
- trening budżetowy,
- trening czystości,
- wspieranie w sprawach dotyczących sytuacji zdrowotnych członków rodziny, wyrabianie prawidłowych nawyków dbania o zdrowie (higiena, pielęgnacja, prawidłowe odżywianie, leczenie i rehabilitacja),
- pomoc w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych,
- pomoc w poszukiwaniu zatrudnienia,
- pomoc w załatwianiu spraw w urzędach i instytucjach.

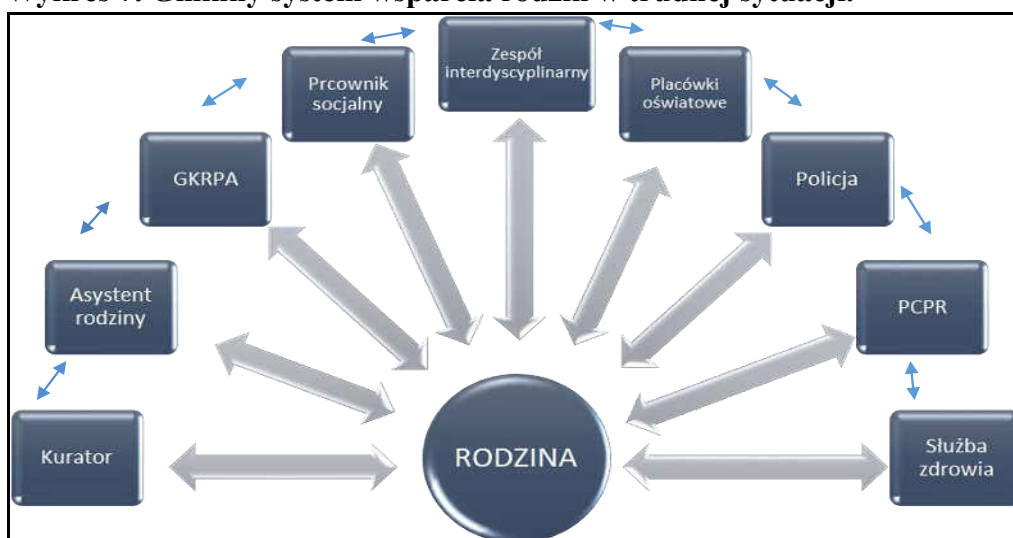
3. Poprawę relacji w rodzinach poprzez:

- pomoc w angażowaniu członków rodziny w sprawy bieżące (podział obowiązków),
- pomoc w budowaniu prawidłowych relacji między członkami rodziny,
- pomoc w rozwiązywaniu problemów i konfliktów rodzinnych,
- doradztwo w zakresie prawidłowego komunikowania się,
- wypracowanie metod postępowania i porozumiewania się w rodzinie,
- wyrabianie umiejętności wyrażania własnych uczuć, otwartości i wzajemnej akceptacji.

Do sprawdzonych metod, które korzystnie wpływają na poprawienie funkcjonowania rodzin, objętych wsparciem asystenta rodziny, są konsultacje ze specjalistami różnych instytucji. Asystent współpracuje zatem z pracownikiem socjalnym, pedagogiem szkolnym, wychowawcą

klasy, do której uczęszczają dzieci, dzielnicowym, kuratorem oraz przedstawicielami innych instytucji. Ponadto zgodnie z art. 15 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej asystent zatrudniony w tut. Ośrodku jest zobowiązany do opracowania we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej plan pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej, oraz uczestniczenia w okresowych ocenach sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. Dzięki regularnym kontaktom - zarówno bezpośrednim, jak również telefonicznym ze specjalistami z różnych dziedzin asystent ma lepszy wgląd w sytuację rodziny. W Ośrodku praktykuje się organizowanie spotkań specjalistów, które mają na celu rozwiązanie konkretnego problemu przy wykorzystaniu zasobów będących w dyspozycji każdego z członków takiego zespołu.

Wykres 7. Gminny system wsparcia rodzin w trudnej sytuacji.



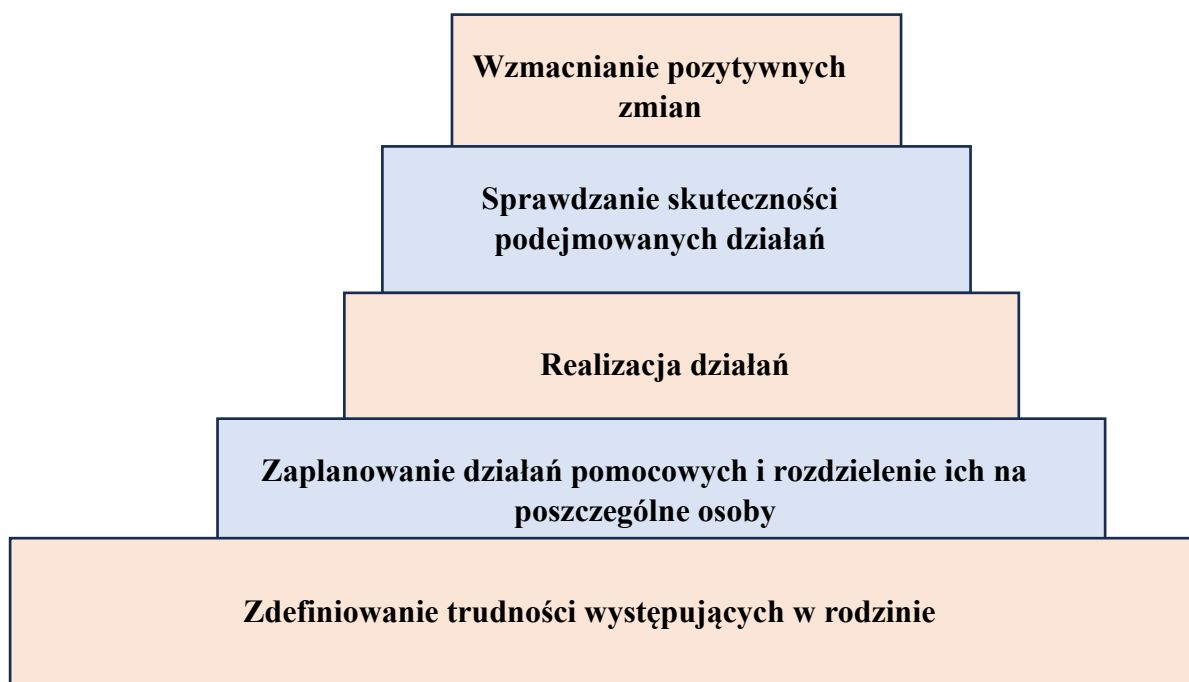
Źródło: Opracowanie własne.

Kierunek oraz zakres współpracy z daną instytucją uzależniony jest od potrzeb danej rodziny. Wszystkie instytucje zaangażowane w udzielanie wsparcia rodzinom respektują procedury, zasady współpracy i sprawną wymianę informacji między instytucjami wypracowane w Ośrodku, a mianowicie:

1. Nawiązanie współpracy następuje poprzez kontakt osobisty, telefoniczny, mailowy.
2. Współpraca musi mieć charakter stały, systematyczny.
3. Specjaliści wzajemnie informują się o działaniach podjętych z rodziną i na jej rzecz, czego efektem ma być znajomości zadań realizowanych przez instytucje w tym określenie wspólnych celów pracy z daną rodziną.

4. W celu rozwiązywania zaistniałego problemu organizuje się spotkania osób zaangażowanych z poszczególnych instytucji. Skład zespołu uzależniony jest od zaistniałego problemu.

Wykres 8. Działania podejmowane w ramach instytucji zaangażowanych w pomoc rodzinie.



Źródło: Opracowanie własne.

W przypadku gdy rodzina nie wywiązuje się należycie z pełnienia funkcji opiekuńczych i wychowawczych wobec dziecka, a udzielone jej wsparcie nie skutkuje poprawą sytuacji, wówczas zarządzeniem sądu rodzinnego dziecko może zostać umieszczone w pieczy zastępczej. Umieszczenie dziecka w poza rodziną, co do zasady jest możliwe wówczas, jeżeli wcześniej zastosowane inne środki oraz formy pomocy nie doprowadziły do usunięcia stanu zagrożenia dobra dziecka.

Przez rodzinną pieczę zastępczą rozumie się rodziny zastępcze: spokrewnione, niezawodowe, zawodowe oraz rodzinne domy dziecka.

Instytucjonalna piecza zastępcza to: placówki opiekuńczo – wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Poniższa tabela obrazuje liczbę dzieci, które przebywają w pieczy zastępczej i tym samym gmina Stare Czarnowo została zobligowana ponoszenia kosztów związanych z ich pobytem w rodzinach zastępczych lub placówkach opiekuńczo- wychowawczych.

Tabela 10. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej, za które gmina Stare Czarnowo jest zobowiązana do ponoszenia odpłatności w latach 2020-2023.

	2020	2021	2022	2023
rodziny zastępcze	8	8	8	5
placówki opiekuńczo-wychowawcze	2	2	2	4
rodzinny dom dziecka	0	1	1	0

Źródło: PCPR w Gryfinie

Gmina ponosiła koszty za pobyt w pieczy zastępczej łącznie przez cały rok w odniesieniu do:

- Rok 2020- 10 dzieci,
- Rok 2021- 11 dzieci,
- Rok 2022- 11 dzieci (w tym 2 pełnoletnich),
- Rok 2023- 9 dzieci (w tym 1 pełnoletniej).

W tym miejscu należy zaznaczyć że ustawodawca zgodnie z art. 37.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej umożliwia dziecku pozostanie w pieczy zastępczej również po ukończeniu 18 roku życia cyt. „Osoba, która osiągnęła pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej, może przebywać w dotychczasowej rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka albo w placówce opiekuńczo-wychowawczej, za zgodą odpowiednio rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka albo dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia jeżeli:

1. uczy się:

- a) w szkole,
- b) w uczelni,
- c) u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego)

lub

2. legitymuje się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i uczy się:

- a) w szkole,
- b) w uczelni,
- c) na kursach, jeśli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielnienia,
- d) u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego”².

² Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Według danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie na dzień 31.12.2023r. na terenie naszej Gminy ustanowionych było 8 rodzin zastępczych, w których przebywało 10 dzieci.

Zagrożenie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej istnieje zawsze. Dlatego tak bardzo istotne jest podjęcie stosownych działań, które będą miały na celu zapobieganie rozszerzaniu się problemu. Udzielanie pomocy nie powinno ograniczać się tylko do sytuacji kryzysowych. Należy podejmować działania o charakterze prewencyjnym, profilaktycznym. Należy dać dzieciom szansę na wzrastanie i uczenie się prawidłowych relacji rodzinnych i szczęśliwe dzieciństwo.

Na terenie gminy Stare Czarnowo działa ZS w Kołbaczu. Dzieci i młodzież z naszej gminy realizują również obowiązek szkolny w Szkole Podstawowej w Gardnie oraz placówkach oświatowych w Szczecinie.

Przygotowując diagnozę programu wzięliśmy również pod uwagę problemy, na jakie w trakcie pracy wskazywała kadra pedagogiczna ZS w Kołbaczu. Najczęściej w rodzinach uczniów pojawiają się:

- niskie kompetencje wychowawcze rodziców przejawiające się w braku zainteresowania wynikami dzieci w szkole,
- nieradzenie sobie w sprawach opiekuńczych,
- zaburzenia komunikowania się i relacji wewnątrzrodzinnych,
- problemem alkoholizmu lub nadużywania alkoholu w rodzinie,
- samotne rodzicielstwo,
- trudna sytuacja dochodowa rodzin,

Sytuacje te mają wpływ na zachowanie uczniów na terenie szkoły i przejawiają się:

- niską frekwencją uczniów w szkole,
- zaburzeniem prawidłowych relacji z rówieśnikami,
- nie przestrzeganiem przyjętych norm akceptowanego zachowania-agresja wobec nauczycieli, rówieśników, niszczenie mienia.

ZS w Kołbaczu w ramach swojej działalności prowadzi działania profilaktyczne w zakresie przeciwdziałania przemocy, uzależnieniom, radzenia sobie ze stresem i innym niepożądanymi zachowaniami. Ponadto w ZS w Kołbaczu są organizowane zajęcia, pogadanki dotyczące reagowania w sytuacjach trudnych, których doświadczyć mogą dzieci. Szkoła wspiera w rozwijaniu ich zdolności poprzez organizowanie zajęć dodatkowych (sportowych, artystycznych, językowych, przedmiotowych), organizowanie konkursów wewnętrznych, przygotowanie uczniów do udziału w konkursach międzyszkolnych. W szkołach organizowane

są również zajęcia wyrównawcze (dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz dla dzieci przybyłych z zagranicy).

Rodzinie, w której rozpoznano problemy opiekuńczo – wychowawcze, może zostać udzielona pomoc w postaci rodziny wspierającej. Ta kategoria „narzędzi” została wprowadzona mocą ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z zapisem art. 29 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej. Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w:

- opiece i wychowaniu dziecka,
- prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Zadaniem rodziny wspierającej nie jest wyręczanie, lecz aktywna pomoc w przewyżnianiu trudnych sytuacji w rodzinach tego wymagających. Rodzina wspierająca pomaga przede wszystkim na podstawie własnych, posiadanych zasobów i umiejętności, wiedzy z zakresu funkcjonowania rodziny i prawidłowego wychowywania dzieci. Wsparcie może obejmować:

- organizowanie czasu wolnego dzieciom z rodzin wspieranych,
- wypracowanie nawyku wspólnego spędzania czasu przez członków rodziny,
- pomoc dzieciom w nauce,
- udzielanie wskazówek w takich kwestiach jak: gotowanie, sprzątanie, utrzymywanie higieny osobistej, racjonalne gospodarowanie budżetem domowym,
- utrzymywanie stałego kontaktu z rodziną wspieraną i GOPS.

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka (sąsiedzi, dziadkowie, krewni, znajomi), które:

- nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo,
- nie były pozbawione władzy rodzicielskiej, władza rodzicielska nie została im ograniczona, zawieszona,
- wypełniają obowiązek alimentacyjny,
- nie mają ograniczonych zdolności do czynności prawnych.

Rodzinę wspierającą ustanawia Wójt Gminy po uzyskaniu pozytywnej opinii Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej, wydanej na podstawie przeprowadzonego wywiadu środowiskowego. Zadaniem rodziny wspierającej nie jest wyręczanie, lecz aktywna pomoc w

przewycięzaniu trudnych sytuacji w rodzinach tego wymagajacych. Rodziny wspierajace pomagajac konkretnej rodzinie wspolpracuja z asystentem rodziny lub pracownikiem socjalnym.

Nalezy podkreślić, że rodziny wspierajace nie wykonuja swoich dzialan zawodowo i nie otrzymuja wynagrodzenia, a jedynie zwrot kosztow związanych z udzielaniem pomocy. Jest to swoista forma wolontariatu na rzecz innej rodziny.

Do tej pory w gminie Stare Czarnowo nie ustanowiono rodziny wspierajacej pomimo rozpowszechniania tej formy wsparcia. Jak wynika z rozeznania poszczegolni mieszkancy wykazuja chęć pomocy, lecz nie chca sformalizowac swojej pozycji.

W Programie na lata 2025-2027 podejmowane beda dzialania nakierowane na rozpowszechnianie tej formy pomocy rodzinom przezywajacych trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej oraz jej organizacja w sytuacji, gdy rodzina wspierajaca zostanie powolana.

Istotna role w systemie pomocy rodzinie odgrywaja te instytucje i placowki o charakterze opiekuńczo - wychowawczym, ktore zorganizuja pobyt dziecka w czasie wolnym, nie odrywajac go od rodziny i jego srodowiska. Funkcjonuja bowiem jako placowki dziennego pobytu dziecka. Sa to tzw. placowki wsparcia dziennego, ktore zajmuja sie pomocą rodzinom w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych na rzecz dziecka.

Placowka Wsparcia Dziennego w Gminie Stare Czarnowo, zwana dalej PWD zostala utworzona 31 sierpnia 2020 r. na mocy Uchwały Rady Gminy Stare Czarnowo Nr XVII/130/2020 roku, ktora weszla w zycie 12 pazdziernika 2020 r. Ze wzgledu na pandemię SARS-COV-2 a nastepnie brak odpowiedniej kadry placowka rozpoczela swoja dzialalnosc z dniem 03.03.2022r.

W placowce zatrudniona jest wychowawca (zgodnie z wymaganiami). Zajecia odbywaja sie dwa razy w tygodniu i trwaja po dwie godziny. Liczba miejsc w placowce wynosi 15. Pobyt dziecka w placowce jest nieodplatny.

Do glownych form pracy placowki nalezy:

- a) czuwanie nad bezpieczenstwem dzieci na zajeciach,
- b) pomoc w nauce i w uzupełnianiu zaleglosci edukacyjnych,
- c) organizowanie czasu wolnego - prowadzenie zajec tematycznych w placowce i poza nia (prowadzenie pracy podworskowej poprzez animowanie dzialan przy wykorzystaniu infrastruktury miejsca i okolicy) prowadzenie grupowych zajec rozwijajacych umiejetnosci spoleczne i zyciowe, objecie dzieci dzialaniami animacyjnym, opiekuńczymi, wychowawczymi i socjoterapeutycznymi,
- d) prowadzenie pracy z grupa tak, aby mogla stac sie konstruktywna grupa rowieśnicza,

- e) pomoc dzieciom w radzeniu sobie z problemami życiowymi, kryzysami (rodzinnymi, rówieśniczymi, szkolnymi itp.),
- f) stała współpraca z rodzicami lub opiekunami, z ośrodkiem, a także z placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi.

Do placówki dzieci przyjmowane są:

- na prośbę rodziców lub opiekunów prawnych
- na wniosek instytucji (szkoła, Ośrodek, kurator)

W PWD prowadzona jest następująca dokumentacja:

- wniosek o przyjęcie dziecka do PWD,
- ankieta informacyjna dotycząco dziecka,
- oświadczenie o odbieraniu dziecka,
- dziennik zajęć wychowawcy wraz z listą obecności.

W zajęciach w PWD w 2022 roku brało udział łącznie **9 dzieci** natomiast w roku 2023 **12 dzieci** (na 15 miejsc).

Z dniem 1 stycznia 2017 r. weszła w życie Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”. Kobiety i rodziny, które oczekują narodzin niepełnosprawnego dziecka oraz te, które urodzą takie dziecko i będą go wychowywać, mogą liczyć na wsparcie gminy, w ramach realizacji ustawy „Za życiem”. Zgodnie z przepisami ustawy, mając na uwadze obecnie istniejącą infrastrukturę społeczną, Ośrodek zapewnia takim kobietom/rodzinom w szczególności dostęp do:

- informacji w zakresie rozwiązań wspierających rodziny oraz kobiety w ciąży,
- wsparcia asystenta rodziny służącego pomocą w odpowiedzi na wiele pytań oraz występującego w imieniu podopiecznych do instytucji zdrowia czy wypłacających świadczenia (na podstawie pisemnego upoważnienia kobiety lub rodziny),
- poradnictwa prawnego,
- wsparcia psychologicznego,
- wypłaty jednorazowego świadczenia w wysokości określonej w powyższej ustawie,
- świadczeń pieniężnych i niepieniężnych pomocy społecznej.

ROZDZIAŁ III. ZADANIA I REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY.

1. CELE GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2025-2027

Cel główny:

Budowanie w Gminie Stare Czarnowo zintegrowanego systemu wsparcia dla rodzin doświadczających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych

Cele szczegółowe:

1. Diagnoza i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin z Gminy Stare Czarnowo.
2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.
3. Wzmacnianie i kształtowanie właściwych postaw rodzicielskich w rodzinach dysfunkcyjnych.
4. Przeciwdziałanie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży.
5. Podejmowanie działań mających na celu zwrócenie uwagi i uwrażliwienie środowiska lokalnego na potrzeby rodzin dysfunkcyjnych.
6. Zapewnienie niezbędnych zasobów ludzkich, organizacyjnych i finansowych w budowaniu i utrzymaniu systemu wspierania rodziny

1. ADRESACI PROGRAMU

Odbiorcami Gminnego programu wspierania rodziny realizowanego w latach 2025-2027 będą:

- rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, w tym:
 - rodziny wydolne wychowawczo, ale przeżywające okresowe niedomagania (utrata pracy, rozwód, konflikty rodzinne),
 - rodziny przeżywające długotrwale trudności opiekuńczo-wychowawcze, dotknięte ubóstwem, bezrobociem, przemocą, uzależnieniem, niepełnosprawnością.

- rodziny, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.
- rodziny i kobiety w ciąży spełniające kryteria zawarte w ustawie „Za życiem”,
- dzieci i młodzież zagrożone wykluczeniem społecznym.

W pewnym zakresie (pośrednim) odbiorcą Programu będzie również kadra pracowników zaangażowanych w bezpośrednią pomoc rodzinom doświadczającym trudności w wychowaniu i opiece nad dziećmi. Przyjmuje się, że prawidłowa realizacja Programu może przyczynić się do właściwej i skutecznej pomocy rodzinom naturalnym oraz zapewnienia ich dzieciom odpowiednich warunków do życia i przestrzeni do prawidłowego rozwoju.

2. ZASOBY

W budowę lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w gminie Stare Czarnowo powinni włączyć się pełniąc jednocześnie funkcję wspierającą dla Ośrodka następujące instytucje i organizacje:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Sąd-Kuratorzy,
- Zespół Szkół w Kołbaczu,
- Placówki oświatowe z poza terenu Gminy Stare Czarnowo, do których uczęszcza młodzież z naszego terenu,
- Parafia Rzymsko-Katolicka w Starym Czarnowie, Kołbaczu, Gardnie,
- Komenda Powiatowej Policji w Gryfinie,
- Powiatowy Urząd Pracy w Gryfinie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gryfinie,
- Placówki służby zdrowia Gminy Stare Czarnowo,
- Rady sołeckie,
- Organizacje pozarządowe z terenu Gminy Stare Czarnowo,
- Lokalni przedsiębiorcy.

3. REALIZACJA PROGRAMU

CEL SZCZEGÓŁOWY 1.				
Diagnoza i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin z Gminy Stare Czarnowo				
l.p.	DZIAŁANIA	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI	TERMIN REALIZACJI
1.	Systematyczne diagnozowanie warunków życia oraz potrzeb rodzin o niskim statusie materialnym	Ośrodek	<ul style="list-style-type: none"> <input type="checkbox"/> liczba wizyt w środowiskach <input type="checkbox"/> liczba wywiadów środowiskowych <input type="checkbox"/> sprecyzowana wiedza na temat rodzin wymagających pomocy 	<i>2025-2027</i>
2.	Monitorowanie środowisk zagrożonych dysfunkcjami	Ośrodek, GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny	<ul style="list-style-type: none"> <input type="checkbox"/> liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie <input type="checkbox"/> liczba założonych Niebieskich Kart <input type="checkbox"/> liczba udzielanych porad <input type="checkbox"/> liczba posiedzeń grup roboczych, Zespołu Interdyscyplinarnego 	<i>2025-2027</i>

CEL SZCZEGÓŁOWY 2.

Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny

l.p.	DZIAŁANIA	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI	TERMIN REALIZACJI
1.	Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendiów szkolnych	Ośrodek	<input type="checkbox"/> liczba i formy udzielanej pomocy <input type="checkbox"/> liczba dzieci objętych pomocą	<i>Do 15 września każdego roku</i>
2.	Objęcie dożywianiem wszystkich wymagających tego rodzin i dzieci z tych rodzin	Ośrodek, placówki oświatowe,	<input type="checkbox"/> liczba dzieci korzystających z posiłków, <input type="checkbox"/> liczba rodzin z dziećmi korzystających z zasiłków celowych na zakup żywności, <input type="checkbox"/> liczba rodzin z dziećmi korzystających z programu „Posiłek w domu i w szkole”	<i>2025-2027</i>
3.	Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom wymagającym wsparcia	Ośrodek	<input type="checkbox"/> liczba i formy udzielanej pomocy	<i>2025-2027</i>
4.	Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	Ośrodek, placówki służby zdrowia, placówki oświatowe (pielęgniarki szkolne)	<input type="checkbox"/> liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitorowaniem	<i>2025-2027</i>
5.	Przydzielenie asystenta rodzinie zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	Ośrodek	<input type="checkbox"/> liczba rodzin objętych wsparciem asystenta („Za życiem” <input type="checkbox"/> liczba dzieci w tych rodzinach	<i>2025-2027</i>

			□ liczba dzieci z niepełnosprawnością w tych rodzinach	
6.	Objęcie wsparciem materialnym i niematerialnym rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnością	Ośrodek	□ liczba i formy udzielanej pomocy	<i>2025-2027</i>

CEL SZCZEGÓŁOWY 3.

Wzmocnienie i kształtowanie właściwych postaw rodzicielskich w rodzinach dysfunkcyjnych.

l.p.	DZIAŁANIA	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI	TERMIN REALIZACJI
1.	Kierowanie asystenta do pracy z rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych: przygotowanie planu pracy z rodziną , realizacja zadań	Ośrodek- asystent rodziny	<input type="checkbox"/> liczba rodzin, którym przydzielono asystenta <input type="checkbox"/> liczba asystentów pracujących na rzecz rodzin	2025-2027
2.	Długofalowa praca socjalna na bazie pogłębionego kontraktu socjalnego	Ośrodek - pracownicy socjalni	<input type="checkbox"/> liczba rodzin objęta kontraktem socjalnym	2025-2027
3.	Wsparcie ze strony rodzin wspierających w zakresie rozwiązywania problemów opiekuńczo-wychowawczych (w stanach wyższej konieczności)	Ośrodek	<input type="checkbox"/> liczba rodzin objęta pomocą <input type="checkbox"/> liczba rodzin wspierających pracujących na rzecz rodzin	2025-2027
4.	Edukacja rodziców mająca na celu poszerzenie ich wiedzy w zakresie opieki, wychowania (wyznaczania granic), edukacji dzieci, np. Szkoła dla rodziców”	Ośrodek - asystent rodziny, pracownicy socjalni, placówki oświatowe	<input type="checkbox"/> liczba rodzin objętych wsparciem	2025-2027

5.	Objęcie wsparciem rodzin dotkniętych przemocą, problemem alkoholowym. Wskazanie tym rodzinom dróg wyjścia z trudnej sytuacji poprzez udział w terapii odwykowej, terapii dla sprawców przemocy, terapii dla ofiar przemocy, możliwość podjęcia działań w ramach procedury „Niebieskiej Karty”.	Ośrodek, GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny, policja, placówki oświatowe, służba zdrowia	<input type="checkbox"/> liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu przemocy, alkoholizmu <input type="checkbox"/> liczba założonych Niebieskich Kart <input type="checkbox"/> liczba udzielanych porad <input type="checkbox"/> liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego, grup roboczych	<i>2025-2027</i>
6.	Utworzenie grupy samopomocowej i grupy wsparcia	Ośrodek, psycholog	<input type="checkbox"/> liczba osób uczestnicząca w grupie wsparcia w grupie samopomocowej <input type="checkbox"/> liczba spotkań	<i>2025-2027</i>

CEL SZCZEGÓŁOWY 4.

Przeciwdziałanie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży.

l.p.	DZIAŁANIA	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI	TERMIN REALIZACJI
1.	Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego: psycholog, logopeda, pedagog, prawnik,	Ośrodek, placówki oświatowe, PCPR	☐ liczba udzielonych porad	2025-2027
2.	Organizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży z rodzin wymagających wsparcia	Ośrodek, PCPR	☐ ilość zorganizowanych form wypoczynku ☐ liczba uczestników	<i>czerwiec/lipiec/sierpień</i> <i>styczeń/luty każdego roku</i>
3.	Prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy, uzależnieniom, radzenia sobie ze stresem i innym niepożądanym zachowaniom	Placówki oświatowe, Ośrodek, policja,	☐ liczba programów ☐ liczba dzieci biorących w nich udział	2025-2027
4.	Wsparcie w zakresie organizowania czasu wolnego dzieciom poprzez prowadzenie różnorodnych form wsparcia dziennego: <ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie zajęć w świetlicach wiejskich , • prowadzenie placówki wsparcia dziennego • działalność klubu sportowego • prowadzenie zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia dzieci i młodzieży 	Ośrodek, Gmina Stare Czarnowo, Placówki Oświatowe	☐ liczba zajęć ☐ liczba dzieci biorących w nich udział	2025-2027

CEL SZCZEGÓŁOWY 5.**Podjmowanie działań mających na celu zwrócenie uwagi i uwrażliwienie środowiska lokalnego na potrzeby rodzin dysfunkcyjnych.**

L.P	DZIAŁANIA	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI	TERMIN REALIZACJI
1.	Podjęcie działań mających na celu utworzenie i rozwój wolontariatu	Ośrodek	<input type="checkbox"/> liczba wolontariuszy (w różnym wieku)	2025-2027
2.	Promowanie rodzinnej integracji poprzez włączanie się do kampanii ogólnopolskich np. pikniki, imprezy tematyczne	Ośrodek, rady sołeckie, Gmina Stare Czarnowo	<input type="checkbox"/> ilość imprez, spotkań integracyjnych <input type="checkbox"/> liczba uczestników	2025-2027
3.	Rozpowszechnianie różnych form aktywności kulturowej, wspieranie lokalnych inicjatyw na rzecz wspierania rodzin,	Gmina Stare Czarnowo, świetlice wiejskie, placówki oświatowe	<input type="checkbox"/> ilość imprez, spotkań integracyjnych <input type="checkbox"/> liczba uczestników	2025-2027
4.	Opracowywanie i wdrażanie projektów i programów profilaktyczno – edukacyjnych dla rodziców i dzieci	Ośrodek, świetlice wiejskie, placówki oświatowe, służba zdrowia, policja,	<input type="checkbox"/> ilość zorganizowanych akcji <input type="checkbox"/> liczba uczestników	2025-2027
5.	Realizacja nowych oraz kontynuacja działań środowiskowych na rzecz rodzin wieloproblemowych „Oddam z radością- Pomogę innym”.		<input type="checkbox"/> ilość zorganizowanych działań <input type="checkbox"/> liczba rodzin, którym udzielono wsparcia rzeczowego	2025-2027

CEL SZCZEGÓŁOWY 6

Zapewnienie niezbędnych zasobów ludzkich, organizacyjnych i finansowych w budowaniu i utrzymaniu systemu wspierania rodziny.

l.p.	DZIAŁANIA	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI	TERMIN REALIZACJI
1.	Finansowanie zatrudnienia asystenta rodziny zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	Ośrodek	<input type="checkbox"/> liczba zatrudnionych asystentów rodziny, <input type="checkbox"/> wysokość środków przeznaczonych na finansowanie zatrudnienia	<i>2025-2027</i>
2.	Zabezpieczenie środków na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej	Ośrodek, Gmina Stare Czarnowo	<input type="checkbox"/> liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych ośrodkach <input type="checkbox"/> wysokość środków przeznaczonych na pokrycie kosztów pobytu dzieci w placówkach	<i>2025-2027</i>
3.	Zapewnienie dostępności do poradnictwa specjalistycznego oraz rozpropagowanie miejsc gdzie można uzyskać pomoc	Ośrodek, GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny, policja, ZS w Kołbaczu, służba zdrowia	<input type="checkbox"/> liczba rodzin objętych działaniami <input type="checkbox"/> liczba zrealizowanych porad, szkoleń, warsztatów	<i>2025-2027</i>
4.	Organizowanie szkoleń, warsztatów, kursów dla wspierających rodziny (asystentów rodziny, pracowników socjalnych, rodzin wspierających)	Ośrodek	<input type="checkbox"/> liczba szkoleń, warsztatów, kursów <input type="checkbox"/> liczba uczestników	<i>2025-2027</i>

5.	Współpraca z Sądami, instytucjami w zakresie oceny sytuacji dziecka przebywającego w rodzinie dysfunkcyjnej lub umieszczonego w pieczy zastępczej	Sąd Rejonowy w Gryfinie, Kuratorzy zawodowi i społeczni, Ośrodek, PCPR, placówki oświatowe	<input type="checkbox"/> liczba podmiotów współpracujących na rzecz rodziny <input type="checkbox"/> formy współpracy	<i>2025-2027</i>
----	---	--	--	------------------

Miejsce realizacji Programu- Gmina Stare Czarnowo

Koordinator Programu – Ośrodek

Czas realizacji Programu- lata 2025-2027

5. FINANSOWANIE PROGRAMU

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Stare Czarnowo, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł. Środki finansowe na realizację poszczególnych działań będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych.

6. EFEKTY I REZULTATY PROGRAMU

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.
- Przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.
- Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych.
- Poprawa sytuacji dziecka w rodzinie (edukacja rodziców).
- Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny i dziecka.
- Zwiększenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy, alkoholizmu, narkomanii wśród mieszkańców Gminy Stare Czarnowo.
- Zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych.
- Skoordynowanie współpracy osób pracujących na rzecz rodzin i dzieci (współpraca ze szkołami w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych).
- Rozwój wolontariatu.

7. MONITOROWANIE PROGRAMU

Sprawozdanie z realizacji Programu będzie przedkładane corocznie do 31 marca Radzie Gminy Stare Czarnowo łącznie z potrzebami związanymi z realizacją działań.

Okresową ocenę sytuacji rodziny asystent rodziny będzie dokonywać nie rzadziej niż co pół roku.

Program ma charakter otwarty i będzie systematycznie aktualizowany.

8. ZAKOŃCZENIE

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, w szczególności rodzin z dziećmi i jest zgodny z kierunkiem i działaniami określonymi w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami oraz tworzenia optymalnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania. W celu osiągnięcia zamierzonych celów w realizację programu będą włączane instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami, wspierają dzieci i rodziny.

Wszystkie działania będą skoncentrowane na polepszeniu sytuacji dziecka i rodziny, zwiększeniu poczucia bezpieczeństwa socjalnego, zminimalizowaniu negatywnych zachowań. Jednocześnie jako działanie niezbędne, będzie prowadzone systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia.

Wdrożenie działań zwiększy szanse rodziny na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności koniecznych do prawidłowego wypełniania swych ról społecznych. Ważnym elementem powodzenia w zakresie realizacji Programu jest dalsza pomyślna i ścisła współpraca podmiotów zajmujących się sprawami rodziny i podejmowanie interdyscyplinarnych działań.

Uzasadnienie

Obowiązek podjęcia uchwały wynika z art.176 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2024 roku poz.177 ze zm).

Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji gmina w ramach zadań własnych jest zobowiązana zapewnić wsparcie poprzez organizację systemu opieki nad dzieckiem i wyposażenie go w odpowiednie narzędzia. W tym celu m.in. opracowuje trzyletnie programy wspierania rodziny.

Głównym celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Stare Czarnowo na lata 2025 -2027 jest wsparcie rodzin zagrożonych problemami i przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Realizacja Programu zwiększa możliwości rozwojowe rodziny i jej zdolności do przezwyciężania problemów poprzez wspieranie i poprawę jej funkcjonowania przy ścisłej współpracy samorządu i wszystkich innych instytucji zajmujących się rodziną.

Program zawiera nowe kierunki działań oraz zakłada kontynuację działań istniejących zmierzających do tworzenia warunków prawidłowego funkcjonowania i wychowywania dzieci w rodzinach naturalnych na terenie Gminy Stare Czarnowo.

Biorąc powyższe pod uwagę, przyjęcie uchwały jest zasadne.